

Universitätsbibliothek Paderborn

**D]rectoriu[m] co[n]=||cubinarioru[m] saluberrimu[m] quo
|| queda[m] stupe[n]da et quasi i[n]audita || pericula
q[ua...] apertissime resoluu[n]tur nedu[m] clericis aut
etia[m] laicis hoc || crimine ...**

Arnoldus <de Tongern>

Agrippine, 1509

VD16 A 3769

Ar[gumento]. Tertio. Dubia sunt interp[re]ta[n]da in meliore[m] ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-34663

foliū

propter scandalū. tum qz quibus tenet nō existente causa legitima car-
nere mortale in proximo. z pferim. qz talis cum hoc celebrando ir-
regularitatē incurrat.

¶ Secūdo Parrochiani pnt ꝓcubinarios eoz pastores india-
cere ad ministratōem sacramentoz. q̄ pnt etiā eos z alios
inducere ad celebrādū. Dm q̄ subditi seu parrochiani in necita-
te a ꝓcubinarijs exigētes sacramēta necaria aut debita a ꝓcō excu-
sant. nō aut exigēdo ab eis volūtaria sacramēta sine necitate. vt sic
in casu nostro. pat̄ supra patuit notabili quarto. Un̄ rō huius pz
qz necitas licitū facit id qd̄ als illicitū est. etiā in ꝓceptis diuinis et
nature. vt supra q̄rto notabili de vsura dicitū fuit. circa qd̄ ibidē Al-
bertus allegat silēte iuramento. In necitate em̄ licitum est iurare. si
ne necessitate aut̄ illicitū. Cū q̄ subditi tam de iure diuino q̄ huma-
no necessitant a tali suo pastore sacramēta recipere. et qz fm̄. b. Tho.
Richardū Scotū in quarto. dis. v. ipi subditi exigūt a tali malo id
qd̄ iustū est z eis debet. ideo nō peccāt. nullus em̄ peccat recipiēdo
qd̄ sibi debet. cū ille ꝓt hoc debitū nō peccādo reddere. Potest em̄ ꝓte-
ri seu ꝓfiteri. vñ vt dicit Schotus. nullius malicia excusat eū a soluē-
do debitū quo alteri tenet. nec ꝓtenti imputādū est si ille nō ꝓnite-
at. ꝓt̄ em̄ actū illū nō inq̄rū ꝓctm̄ est. sed inq̄rū debitū est. hec il-
le. Un̄ dicit etiā Landulphus ibidē. Ille qui recipit a malo sacerdo-
te vel ministro suo q̄ d̄ ei ministrare vt ordinarius siue qz est in ne-
cessitatis articulo nō coopat̄ malicie ei⁹. vellet em̄ q̄ eēt bon⁹ in ꝓse-
rēdo. s; qz nō ꝓficeret in emēdādo eū a sua malicia si vitaret eū z si
ibi faceret malū debet ab eo recipere sacramētū. hec ille. Un̄ em̄ sic
subdit⁹ malicia ꝓcubinarij in bonū fm̄. De. de pa. z hoc licet ꝓma. q.
p̄. si iust⁹. z nō inducit eū ad ꝓctm̄ in tali necitate. Sec⁹ vt dictus
est sine necitate in volūtarijs sacramētis. vt i casu nostro. qz ibi nec-
itas exigēdi a tali curato aut alio ꝓcubinario subditi hnt. nec neces-
sitas viget. nec ipse ꝓcubinarius ad soluēdū ex debito tenet. q̄re vtro-
biqz est piculū in mora. q̄ Ex quo infer̄ corollarie q̄ null⁹ etiā sub-
ditus in anniuersarijs. exequijs. aut alijs peculiaribz missis. debet cō-
cubinariū etiā curatū suū ad celebrādū inducere. nec sibi i extremis
vt cōiter fieri solet tricesima. vt ipse faciat aut ꝓpleat ꝓmittere. cum
ibi ex nulla ꝓte debitū excusans aut legitima necitas ꝓcurrat.

¶ Tercio. Dubia sunt interpretāda in meliōrē ꝓtē. Et de q̄libz
p̄sumendū est bonū. vt pz ꝓ. q. vij. sancim⁹. q̄ cū dubiū sit.
de ꝓcubinario an vere ꝓnitēs existat. videt q̄ idoneus minister debet
at. iudicari quare absqz ꝓcō videt posse. ad celebrādū induci.

xxviii

Confirmat. qz est vitas in hoc videtur discrimini se pmittere in
 dicendo primū in pctō. qd est illicitū. Legit em in vitaspatz de qe
 dam qui voluit vitare pſbyterū parrochialis eccleie z abſtinere a cō
 munione. qz audiuit eū fornicariū. z dixit ad eū dñs. hoies tulerū
 iudiciū meū. quasi diceret de occultis nō hominū iudicandū est.
 Ddm iuxta regulā iur. esto te misericordes. vbi dicit. qñis facta q̄ dia
 biū est q̄ aīo fiat in meliorē ptē interpretetur. tñ de manifestis nobis
 pmittitur iudicare. vt in casu nostro. vñ etiā fm be. Tho. scda scde
 q. lx. illa ppositio. dubia sunt interpretanda in meliorē partē. vera ē
 nisi manifesta rō in contrariū appareat. cū ḡ in casu nostro in ꝓcubi
 nario rō manifesta de malicia eius appareat. ideo hic nō hz locum.
 Un nec pprie hic est dubiū. Dubiū em fm pſm est equalitas rō/
 num contrariar. hic aut est inequality z rō potior q̄ ꝓcubinari? sic
 inidone? minister ppter signa statū ei? indicātia. Signa autem
 hmoi ad hoc in casu nostro sunt. qz ꝓcubinariū vt plurimū sunt idu
 rati plongātes pctm z raro pſitent. Et si interdū pſiteant nō p̄bis
 timoratis ac doctis hoc agūt. sz sibi sllibz aut idiotis vel eis subies
 ctis. q̄ de eoz statu nullā eis mentionē faciūt. aut facere audēt. Uel
 multi ꝓcubinarios sunt ita obstinati q̄ nolūt separari a ꝓcubinīs
 eū ptestatōe arguētes argumēta supra post tertiā ꝓclusionē posita.
 et infra in fine dicēda. Aut cōiter dicūt. illi z illi litterati z plati ha
 bēt ꝓcubinas. vbiqz sit. stultū eēt oēs danāre. verificātes illd Ecclī.
 xxxij. Peccator hō euitat correctōem z ad volūtate suā inuenit cō/
 paratōem. Aut demū q̄ plurimū eoz ita infatuātur q̄ credāt se desi
 cere. z vix posse subsistere si ꝓcubinas suas abiecerint ac plerūqz ea
 rum vituperia sbominātes ipsas sup fidelitate extollere solēt. Quib
 bus signis cum pſeuerantia cohabitātōnis visis z auditis quis q̄/
 so regulara pſcientia tanq̄ dubiū eque de p̄tinentia z stute. sicut de
 incōtinentia z statu scandaloso ipsius ꝓcubinariū iudicabit. Dicit
 etiā circa predictā regulā iuris dñs Anto. in p̄ma pte titu. vlt. q̄ de
 his q̄ sunt de genere maloz z mala fm se. pmittit nobis iudicare id
 est interpretari in malā ptē. z reputari digna dānatōis iudicio. imo
 pctm eēt hmoi bñ interpretari z excusari. xi. q. iij. si q̄s dixerit. et. c. se
 quēti. Nō tñ inq̄t debet illos iudicare simplr dānatos. qz pnt re
 uerti ad p̄niam de ill. hec ibi. ¶ Esto tñ q̄ h casus dubi? ponat ad
 huc nō p̄t ꝓcubinari? idone? ad celebrandū iudicari. vt sup. q̄nto
 notabili patuit. Et iā pfirmat. habet em. xxx. q. v. alif. in dubio p̄su
 mit q̄s fornicator. sic a fili i dubio p̄sumit q̄s pagan? z nō baptizat?
 de p̄se. dif. iij. puulos. z extra de bap. c. p. vñ h mō vbi periculū aie
 vertitur. dicit magister Joā. de geminiano in de sllitudinibz rerū. libro

Foliū

vij. qđ Guilhelm^o aluerniēsis parrhiēsis ep̄s dicebat qđ pot^o debe-
mas in dubio aliquē p̄sumere malū q̄ bonū. qz p vno bono reperit
untur decē mali. z multi sunt vocati pauci ho electi. ¶ Sili^o mō ad
illud de p̄sumptōe dicit qđ de quolibet p̄sumēdū est bonū. verū qđez est
fm b. Tho. vbi supra nisi appareat contrarium. vt sunt mala opera z
infamia. put circa Henricū de gandauo Bernardus claremōrēsis
in q̄ in qđlibet quarto. q. xxiij. q̄ in casu nostro euidenter eē p̄stat Et
de b. Tho. qñ p̄sumptio est in periculū alterius. tūc cautela est ad-
hibēda in ea. q̄ cautela hic ē erga p̄cubinariū qđ nō inducat ad cele-
brandū ip̄m malū p̄sumendo cū vt sic nullū imineat periculū
¶ Ad p̄firmatōem qđ eū vitans se discrimini videat p̄mittere zc. qđ
mediū etiā Cancellari^o in de sp̄iali vita lectōe q̄tra assumit p̄bādo
p̄cubinario in audiendo eoz diuina ab alijs nō esse vitādos. de q̄
vitatōe tpe suo q̄stio satis nodosa vigeat. Rūdet qđ in p̄posito
secus dicendū est. qz hec questio hic est de inductōe ad diuina. in q̄
datur occasio peccādi ip̄i p̄cubinario. que inductio legi nature repu-
gnat vbi inducens tenet iuxta p̄dicta p̄cubinariū indignū p̄sumere
ad celebrādū. z nō loq̄tur de vitatōe p̄cubinarioz in diuinis lege
humana solū inducta. de qua loq̄tur Cancellarius. Insup tāgēdo
p̄cū rūdetur qđ inducere volens aliquē sacerdotē ad celebrandū
declinando a p̄cubinario ip̄m inuidoneū supponēdo nō iudicat ab-
solute p̄sonā eius determinate in mortali peccato. sic em̄ agendo dis-
criminari se p̄mitteret. vt vult instantia. sed iudicat ip̄m ex p̄suppōne
in pctō mortali. qđ licitū imo debitū est ex p̄cepto inducenti sc̄at/
bus signis p̄dictis. vt supra q̄nto notabili patuit. Als em̄ cū nolle
p̄cubinariū ad celebrādū inducere sequat. vbi supra ex doctrina be-
ati Thom. z gliosi Hierony. si eēt discrimini se p̄mittere. tūc tales
sc̄i doctores p̄stitissent alijs occasione peccādi. qđ sentire ip̄iū videt
et absurdū nimis. Cū dñs Antonin^o in tertia pte. ti. xvij. c. vi. post
Petri de palude in quarto. distin. xij. de Suspicionē habere pos-
sumus nō ad iudicandū primū. sed ad cauēdū pericula. Dicit etiā
Gabriel in. iij. dif. xvi. q̄uis nemo debet aliū iudicare certitudine
iudicis certo infallibili in pctō. p̄t tñ sic iudicare aliū certitudie mo-
rali z fm p̄babilē suspitōem. Alio qñ nūq̄ eēt p̄ueniēda dāna cō-
tingētia z futura picula. hec ibi Et circa p̄dicta notet distinctio iter
iudiciū qđ ē pprie sn̄a firmata z p̄sumptōez q̄ ē p̄iectura vni^o facti
p̄ aliud factū seu argumētū ad credēdū vni^o factū p̄ p̄batōem alte-
ri^o facti. z ex p̄sumptōibz diuersis inducit q̄druplex gen^o suspitōis
sicut est p̄sumptio temeraria. leuis. p̄babilis. z violēta. Nec decla-
rat ad longū Alexander de ales. iij. pte. q. xlv.